

Voorstel voor	regioraad	Registratienummer	14008940
Datum vergadering	12 november 2014	Agendapunt	6
Portefeuillehouder(s)	Den Oudsten, Van Zwanenburg, Van Agteren		

Domein, behandelend ambtenaar, tel. Leefomgeving, E.L. Ruijs, 053- 487 6721

Onderwerp

Programma Innovatiesprong 2015

Wij stellen u voor:

1. Kennis te nemen van de voortgang op de vijf programmalijnen van de Innovatiesprong;
2. Kennis te nemen van de investering in de Toplight regeling als onderdeel van de invulling van afspraken rondom het Innovatiefonds Twente;
3. Bijdragen voor 2015 beschikbaar te stellen,
4. In te stemmen met het eerder beschikbaar stellen van € 30.000,00 voor het Twents arbeidsmarktperspectief;

Toelichting op het voorstel**Inleiding**

Op 20 juni 2012 heeft uw raad ingestemd met de verdeling van onze innovatiemiddelen aan de vijf programmalijnen van de Innovatiesprong. In de periode daaropvolgend is voor alle programmalijnen aanvullende besluitvorming aan u voorgelegd. In dit voorstel wordt ingegaan op de voortgang en het beschikbaar stellen van de bijdragen voor 2015.

Op 30 oktober 2014 vond de tweede "Staat van Innovatief Twente" plaats om raadsleden, statenleden en collegeleden op de hoogte te stellen van de vorderingen en de resultaten van Innovatief Twente. Deze bijeenkomst is samen met de provincie Overijssel en in afstemming met Kennispark Twente en het communicatieplatform Twente georganiseerd aan de vooravond van de behandeling van onderhavig stuk in uw vergadering.

Beoogd resultaat

Een gedragen besluit door de Twentse gemeenten over de besteding van de Innovatiesprong middelen waarmee de doelstellingen van de Innovatiesprong het beste worden bereikt.

De Innovatiesprong beoogt een duurzame structurele versterking van de sociaaleconomische structuur van Twente en het vergroten van de concurrentiekracht van Twente. Dit hoofddoel wordt bereikt door enerzijds het vergroten van de innovatiekracht van Twente en anderzijds door in te zetten op het creëren van randvoorwaarden. Zoals het zorgen voor een innovatief ecosysteem, het versterken van het vestigingsklimaat, het verbeteren van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en de profilering van Twente.

Overwegingen

Algemeen

Twente is een ondernemende hightech regio met een krachtig technologisch profiel en internationale ambitie. De gezamenlijke economische agenda richt zich vooral op de voor Twente kansrijke sector High Tech Systemen en Materialen (HTSM). HTSM is één van de pijlers in de Nederlandse economie met een hoge toegevoegde waarde, hoge exportquote en hoge Research & Development inzet. De Nederlandse HTSM sector is een mondiale speler met een relatief kleine thuismarkt.

Twente kent een relatief sterke HTSM sector. Met 28.000 werknemers is de sector goed voor ruim 10% van de totale werkgelegenheid tegen landelijk 6,7%. Opvallend is dat het aandeel in Twente sinds 2009 gestegen is waar landelijk sprake is van een teruggang. De topsector HTSM wordt gezien als de dragende sector voor de regionale economie. Twente wil de economie stimuleren door innovatie in de hightech sector verder te bevorderen en de innovatiekracht van Twente toe te laten nemen. Bedrijven, overheid en kennis- en onderwijsinstellingen behalen daarin voorsprong door verbinding.

Op initiatief van de Twente Board (zie uitleg op pagina 8 van dit voorstel) is een visitatiecommissie ingesteld. Deze visitatiecommissie, bestaande uit de heren Draijer/Buijink/Roosegaarde, heeft in haar rapport "Versterken Economische Kracht van Twente" aangegeven dat de bestaande economische plannen en aanpak een goede basis vormen voor het uitbouwen van de economische kracht van Twente. Zij vindt de door Twente gekozen focus op HTSM kansrijk en beveelt aan dat deze verder wordt uitgewerkt om uiteindelijk effectief te zijn. Het gaat dan onder meer om het creëren van (inter)nationale verbindingen en het aantrekken van passende bedrijven voor het versterken van de industriële basis. Twente moet als spil in een HTSM-netwerk voldoende massa creëren om haar ambities te realiseren.

Daarnaast geeft zij ook aan dat deze focus alleen niet voldoende is om voldoende banen te scheppen. Zij adviseert met initiatieven te komen om op korte termijn een positieve impuls te geven aan de werkgelegenheid voor de minder hoog opgeleide inwoners. Inmiddels is vanuit de Twente Board in reactie op dit advies een eerste concept actieprogramma 'Twente werkt' verschenen. Volgens de commissie is ook een verbeterde aanpak van profilering en belangenbehartiging buiten Twente van groot belang. Binnenkort zal de Twente Board nog met een reactie op dit advies komen.

Met de Innovatiesprong willen we de economische structuur van Twente duurzaam versterken. Dit willen we bereiken door de innovatiekracht van Twente te vergroten en door in te zetten op het creëren van een innovatief ecosysteem waarbij vanuit Regio Twente de randvoorwaarden worden ondersteund. Het eerste gebeurt door middel van het Innovatiefonds Twente en het fonds MKB vouchers- en kredieten. Het fonds MKB vouchers- en kredieten geldt bijvoorbeeld voor het Techniekpact ("bovenkant van de Human Capital Agenda Twente") en de branding van Twente.

Jaarlijks wordt er een conferentie georganiseerd waarbij u wordt geïnformeerd over de vorderingen en de resultaten van Innovatief Twente. Daarnaast wordt met behulp van dit regionaadvies de voortgang op de programmaliijnen geëvalueerd en bent u in de gelegenheid om bij te sturen.

Op 23 januari 2014 vond de eerste "Staat van Innovatiesprong" plaats (zie bijgevoegd verslag; bijlage 1). De vraag van bijsturing is toen nog niet aan de orde geweest omdat we eind 2013 met de meeste programmaliijnen net begonnen waren. Op 30 oktober 2014 vond de tweede "Staat van Innovatief Twente" plaats tijdens een gezamenlijke bijeenkomst met de provincie Overijssel in afstemming met Kennispark Twente en het communicatieplatform Twente.

Programmaliijnen

Op basis van de besluiten die in de afgelopen jaren door uw raad en ons bestuur zijn genomen, is per programmaliijn een document gemaakt om snel een overzicht te krijgen van de bijbehorende governance, afspraken en bedragen. Zie hiervoor bijlage 2. Eveneens is gekeken of er bijgestuurd dient te worden dan wel een andere verdeling van de middelen moet worden voorgesteld. Een beknopt overzicht van de stand van zaken per programmaliijn vindt u hieronder.

1. Innovatiefonds Twente (15 miljoen)

Doel van het Innovatiefonds Twente is innovatie van groeiende hightech ondernemingen in het MKB mogelijk te maken door het verstrekken van revolverende middelen. De terugtrekkende beweging van banken en private investeerders om geld te steken in kansrijke, maar risicodragende ideeën en projecten speelt start-ups en bestaande bedrijven parten. Door de middelen revolverend in te zetten is het mogelijk geld opnieuw te investeren.

De totstandkoming van het Innovatiefonds Twente heeft door voornamelijk juridische complicaties lang op zich laten wachten. Begin juni 2014 is het fonds van start gegaan. U bent hierover per brief d.d. 4 juni 2014 geïnformeerd. Het gaat bij het Innovatiefonds Twente niet om subsidies, maar om het beschikbaar stellen van risicodragend kapitaal. Zoals achtergestelde leningen en participaties voor bedrijven in de vroege fase van ontwikkeling. Om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit het Innovatiefonds Twente dienen bedrijven zich te melden bij de fondsbeheerder van het fonds, de Participatiemaatschappij Oost Nederland (PPM Oost). PPM Oost opereert op ons verzoek vanuit The Gallery in Enschede. Kennispark Twente is, gezien haar centrale rol in het innovatieve ecosysteem in Twente, gevraagd om PPM Oost te adviseren over de investeringen vanuit het fonds. Gezamenlijk wordt van hen verwacht dat zij potentieel zeer succesvolle en innovatieve bedrijven in Twente opsporen en begeleiden in het prille begin van hun onderneming. Dit moet deze bedrijven meer kansen bieden om door te kunnen groeien naar gevestigde ondernemingen met een afzetmarkt voor hun producten en werkgelegenheid voor onze burgers. Een onafhankelijke investeringscommissie - gelieerd aan PPM Oost - doet de definitieve bedrijfseconomische beoordeling van ingediende business cases.

PPM Oost is nu in gesprek met een aantal Twentse bedrijven. De eerste participaties/leningen worden vóór uw vergadering van 12 november 2014 verwacht.

Het Innovatiefonds Twente is gestart met een eerste inleg van € 7 miljoen. Hiervan is € 6 miljoen bedoeld voor directe investeringen die volgens bovengenoemde werkwijze tot stand komen. Daarnaast heeft Regio Twente aangegeven mee te willen doen in het Amerikaanse investeringsfonds Cottonwood voor een bedrag van € 1 miljoen. Dit fonds investeert voornamelijk in technologiebedrijven actief in photonica, advanced materials, gezondheidszorg en clean energy. Daarnaast is besloten om in de komende drie jaar € 750.000 euro te investeren in de Top Lightregeling (zie bijlage 3). Het TOP-light programma voorziet in ondersteuning en laagdrempelige kleine leningen voor startende ondernemers in de hele vroege fase. Deze regeling wordt in tegenstelling tot het Innovatiefonds Twente uitgevoerd door Kennispark Twente omdat PPM Oost heeft aangegeven dat haar kerncompetentie niet in deze fase van investeren ligt.

Deze initiële inleg betekent dat € 7.750.000,- van de € 15.000.000,- is vastgelegd.

Voorstel is om de werkwijze met PPM Oost en Kennispark Twente na een jaar te evalueren.

2. MKB fonds vouchers- en kredieten (5 miljoen)

Het doel van het MKB fonds is om de betrokkenheid van het lokale MKB bij innovatie te bevorderen, launching customership te stimuleren en regionale spreiding van projecten te bewerkstelligen.

Op 5 november 2013 is het 'fonds Twentse MKB Kennisvouchers en Innovatiekredieten' van 5 miljoen gestart. In de afgelopen periode heeft de communicatie richting het bedrijfsleven plaatsgevonden. De eerste jaarschijf van € 1,25 miljoen is medio juni 2014 uitgegeven. Het gaat daarbij om zo'n 16 vouchers en 5 kredieten.

Door de kredietcommissie en het fondsbeheer is verzocht om de jaarschijf 2017 naar voren te halen. De portefeuillehouders Economische Zaken hebben daarover op 5 juni jl. een positief advies gegeven. Belangrijke overweging is dat er nog steeds sprake is van een zeer terughoudende rol bij bijdragen vanuit de markt. Veel verzoeken tot financiering van het MKB worden niet gehonoreerd door de banken. In de afgelopen maanden is er, ondanks beperkte communicatie, al veel vraag geweest naar kredieten en vouchers.

Om te voldoen aan de vraag voor versnelling van de uitgifte van het fonds Twentse MKB kennisvouchers en Innovatiekredieten is door ons op 16 juni 2014 besloten in 2014 al een extra bedrag van € 1 miljoen beschikbaar te stellen. De jaarbijdrage in 2017 komt hiermee te vervallen. Door middel van een brief (1 juli 2014) bent u geïnformeerd over het naar voren halen van deze jaarschijf. Voor het jaar 2015 wordt voorgesteld om vast te houden aan de reeds vastgestelde jaarschijf van opnieuw € 1,25 miljoen. Indien er opnieuw veel vraag ontstaat, kan er mogelijk een nieuw voorstel komen om de jaarschijf 2016 naar voren te halen.

Een onderdeel van het fonds is tevens op de terreinen duurzaamheid, zorg en veiligheid met business developers lokale bedrijven te ondersteunen. Op het gebied van duurzaamheid zijn concrete initiatieven ondersteund. De komende periode wordt ook op de andere terreinen resultaten verwacht.

3. Human Capital Agenda Twente (HCAT) 3,4 miljoen

Met de Human Capital Agenda Twente willen we bereiken dat de verschillen tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt worden beperkt. Er wordt gestreefd naar het verkleinen van het dreigende tekort aan technici in Twente. Vanuit economisch motief is het van belang om hier actief en structureel aandacht aan te besteden.

De HCAT bestaat inmiddels uit drie onderdelen; Techniepact, Twents Arbeidsmarktperspectief en Techwise.

3a Techniepact

Het Techniepact beoogt door middel van een efficiënte en effectieve aanpak ervoor te zorgen dat er genoeg hooggekwalificeerde technici beschikbaar zijn voor de regionale arbeidsmarkt zodat groei en innovatie in de Twentse hightech sector gerealiseerd kan worden. Het Techniepact richt zich op een gestructureerde aanpak voor het opleiden, werven en vasthouden van hoger opgeleide technici (vanaf MBO 3/4 tot WO-opgeleid). De focus ligt bij de hoger opgeleiden in de hightech sector.

Het Techniepact sluit aan bij de landelijke Human Capital Agenda HTSM die in het kader van het Topsectorenbeleid is opgesteld. In het Techniepact zijn alle agendapunten die de landelijke agenda voorschrijft geïntegreerd en is de ambitie op een aantal punten verbreed.

Vanuit Regio Twente is de opdracht voor de uitvoering van dit onderdeel van de HCAT bij de stuurgroep Techniepact neergelegd. In deze stuurgroep zitten vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Als voorzitter, respectievelijk vice-voorzitter, fungeren de heren Edelijk van Thales en Boomkamp van Saxion.

Het Techniepact Twente bestaat uit vijf agendapunten, zoals vastgelegd door de stuurgroep:

1. Beta-Techniek onderwijs: meer instroom, betere kwaliteit door samenwerking onderwijs – bedrijven, vergroten excellentie van leerlingen
2. Modern werkgeverschap: mensen aantrekken en laten groeien
3. Transparantie en promotie arbeidsmarktmogelijkheden
4. Internationale kenniswerkers: faciliteren en retentiebeleid
5. Uitvoering HCAT programmamanagement: coördineren, communiceren, monitoren

Diverse projecten zijn/worden uitgevoerd. Zoals 'rector meets CEO' waarbij onderwijsdecanen en rectoren in contact worden gebracht met CEO's van technische bedrijven en het ondersteunen van Jet-Net scholen (scholen die zijn aangesloten bij het jongeren en techniek netwerk Nederland). Een belangrijke doelstelling voor 2014 is het oprichten van een vacaturebank.

Door een noodzakelijke herprioritering binnen het uitvoeringsprogramma Techniepact Twente komt de uitvoering van de geplande activiteiten later dan gepland. De stuurgroep is van mening dat de focus noodzakelijk is voor een beperkt aantal projecten. In 2014 wordt er geïnvesteerd in: uitbreiding Jet-Net, strategisch HRM beleid, het oprichten van een vacaturebank HTSM Twente en het Expat center Twente.

De programmamanager is bezig met het bijeenbrengen/coördineren/stimuleren van lokale/regionale/provinciale/landelijke techniepact ontwikkelingen. Een goed voorbeeld daarvan zijn de 'Twenty days of Technology' die in november 2014 worden gehouden. Tijdens de 'Twente days of

Technology' zijn er elke dag activiteiten die aansluiten bij het Techniepact. Deze verbeterde samenwerking levert het bedrijfsleven veel op in de vorm van bijvoorbeeld uitwisseling van vacatures of samenwerking van HR-adviseurs van grote werkgevers in de techniek. Er is tevens opdracht gegeven om cofinanciering binnen te halen voor de doelen van Techniepact Twente. Een goed voorbeeld daarvan is het expertisecentrum TechYourFuture waarbij binnen het primair onderwijs en het HBO jaarlijks ca. € 2,5 mln. wordt besteed.

Conclusie

Met de middelen van de Human Capital Agenda Twente voor het Techniepact worden tot nu toe voornamelijk verbindingen gelegd binnen Twente en richting Rijksagenda. In het najaar van 2014 wordt geïnvesteerd in Twentse projecten.

3b Twents Arbeidsmarktperspectief (TWAMP)

Het uitvoeringsprogramma van het Twents Arbeidsmarktperspectief is opgesteld met activiteiten op vijf programmalijnen:

1. Mobiliteit is de kurk van de arbeidsmarkt;
2. Zicht op onbekend of ongekend talent;
3. Samen opleiden en kwalificeren;
4. Promotie Twentse arbeidsmarkt;
5. Samenwerking in Twente;

Daarmee moet in Twente een betere afstemming plaatsvinden van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ook anderen dan de overheid moeten een bijdrage leveren aan de uitvoering. Er is gekozen voor het afsluiten van een prestatieovereenkomst met het ROC omdat zij zich met name bezighoudt met de doelgroep waar de werkzaamheden voor zijn bedoeld.

Uit een tussenrapportage blijkt dat de gestelde prestaties voor 2014 worden gehaald. Het merendeel is reeds in juli 2014 afgerond. Het inzetten op startersondersteuning/ondernemerschap voor 600 studenten, stimuleren leerling bouwplaatsen en investeren in de sector Zorg en Technologie (start living lab Topsector Life Sciences & Health laat concrete resultaten zien. Voor 2015 zal een vergelijkbaar investeringsvoorstel worden ingediend waarbij het uitvoeringsplan uit 2013 de basis blijft. Onderdeel daarvan is het verzoek om een bedrag van € 30.000,- in plaats van bij de jaarschijf 2017 al in 2015 beschikbaar te stellen.

Conclusie

Het genoemde investeringsvoorstel voor 2015 zal door ons nader worden getoetst. Daarbij zullen de aanbevelingen uit het rapport Draijer, het opstellen van een investerings/banenplan (zie eerste concept 'Twente werkt'), uitgangspunt zijn.

3c Techwise Twente (Centrum voor Innovatief Vakmanschap)

Het Centrum voor Innovatief Vakmanschap is gericht op het samen met bestaande bedrijven en opleidingsorganisaties verbeteren en versnellen van vakmanschap in de techniek.

Voor Techwise is door uw raad een bedrag van € 600.000,-- gereserveerd (4 x een jaarbedrag van € 150.000). Het definitieve voorstel is ingediend bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. In september is de goedkeuring van OC&W binnengekomen. Na bestudering van deze goedkeuring en de definitieve versie van de aanvraag worden de gereserveerde bedragen beschikbaar gesteld. Hiermee komt ruim 1 miljoen beschikbaar voor Techwise. Aanvullend op de bijdrage vanuit Regio Twente stelt het Rijk 1 miljoen beschikbaar, Provincie Overijssel € 400.000,-- en het ROC van Twente € 300.000,--.

Hierdoor kan Techwise daadwerkelijk van start gaan met:

- Stroomlijning van technische opleidingen en arbeidsvraag;
- Organiseren van topopleidingen, masterclasses, stages en post-mbo-opleidingen in mechatronica, robotica, precisie-techniek en productietechnologie voor mbo+-studenten en medewerkers van het Twentse high tech MKB;
- Faciliteren van de inzet van productie- en onderzoeksfaciliteiten van regionale partners voor het gezamenlijk uitvoeren van bedrijfsgerichte onderzoeks- en opleidingsactiviteiten;
- Initiëren en coördineren van innovatieprojecten in Twente als onderdeel van het opleidingstraject.

In overleg met de indieners wordt gekeken of met het beschikbaar gestelde bedrag ook het stimuleren van andere Centra voor innovatief vakmanschap in Twente kan plaatsvinden. Daarmee moet in 2015 een bedrag van € 281.250 voor het Techniekpact, € 311.250 voor het Arbeidsmarktperspectief (hierin opgenomen het naar voren gehaalde bedrag van € 30.000) en maximaal € 150.000 voor Techwise beschikbaar komen. Vanzelfsprekend worden de uitvoeringsplannen door ons getoetst alvorens de middelen toe te kennen.

4. Regiobranding Twente (3,4 miljoen)

Twente is een ijzersterk merk. Het is een onderscheiden regio met een eigen cultuur, identiteit en economisch ecosysteem. Het woonklimaat is aantrekkelijk met een goede balans tussen stad en platteland. Twente heeft 625.000 ambassadeurs die trots zijn op hun regio. Een kracht die moet worden gebruikt. Twente kiest voor een internationale positionering als top technologische, ondernemende en innovatieve kennisregio met een focus op High Tech Systemen en Materialen (kortweg: HTSM). Daarnaast onderscheidt Twente zich nationaal en grensoverschrijdend als een toeristisch-recreatieve regio. Twente heeft ook veel te bieden op de terreinen als bouw, zorg, duurzaamheid, sport en cultuur. Kortom, Twente is veelzijdig met een aantal unieke kwaliteiten.

Zoals ook het rapport van de visitatiecommissie (Draijer, Buijink, Roosegaarde) onderstreept, is een goede branding van Twente van groot belang. Een krachtige en vooral ook gezamenlijke invulling van het beeld van Twente is nodig om de innovatiesprong daadwerkelijk vorm te geven en het bredere publiek enthousiast te maken voor Twente. Niet alleen om de aandacht van high potentials, het Rijk, Brussel, ondernemers of investeerders op de innovatieve kracht van Twente te vestigen, maar ook om Twente te laten zien als een regio waar het goed wonen, werken en recreëren is. Regio's die actief investeren in hun positionering hebben een voorsprong, omdat zij hun merk eenduidig en consequent communiceren.

Om het merk Twente optimaal te benutten en effectief te zijn, is samenhang en eenduidigheid in het uitdragen van deze kwaliteiten noodzakelijk. Dit betekent nauwe samenwerking tussen de organisaties die op de verschillende terreinen met de positionering en marketing van Twente bezig zijn, waarin voldoende ruimte blijft voor een eigen inkleuring. Internationaal kan hierbij ook samenwerking worden gezocht met soortgelijke regio's zoals Eindhoven voor wat betreft HTSM, of Oost-Nederland voor wat betreft de internationale vervoerscorridors of achterlandregio's.

De Stichting Twente Branding bewaakt het merk Twente op corporate niveau en zorgt daarmee voor een eenduidige branding van Twente en samenwerking met de relevante partijen op het gebied van marketing en communicatie. In 2013 en 2014 heeft de Stichting Twente Branding een bijdrage vanuit de Innovatiesprong Twente ontvangen. 2013 was het eerste jaar dat de Stichting Twente Branding met een substantiële begroting heeft kunnen werken. Uit de eindrapportage 2013 van de Stichting Twente Branding (zie bijlage 4) blijkt dat de afgesproken prestaties voor het grootste gedeelte zijn geleverd. De portal www.twente.com heeft het afgelopen jaar een enorme ontwikkeling doorgemaakt, waarbij het aantal bezoeken fors is toegenomen. Ook het overnemen of het gebruik van het Twente logo wordt steeds meer doorgevoerd. Twente weet zich steeds beter uit te dragen als innovatieve kennisregio.

Bij de toekenning van de bijdrage voor 2014 is afgesproken dat door de Stichting Twente Branding een plan van aanpak opgesteld wordt voor het werven van funding vanuit het bedrijfsleven omdat de bijdrage van derden is achtergebleven bij de verwachtingen. Daarnaast wordt een eerste aanzet gemaakt voor een visie op de toekomstige ontwikkeling van de Stichting Twente Branding bij een afnemende bijdrage vanuit de overheid.

In het rapport van de visitatiecommissie is geconstateerd dat de profilering buiten Twente nog verder doorontwikkeld moet worden. Op dit moment is deze nog te weinig proactief om effectief in te springen op kansen en ontwikkelingen. Zij beveelt aan om de aanpak van de profilering en belangenbehartiging buiten Twente te verbeteren. Ook in de acquisitie van specifieke ondernemingen. Deze aanbevelingen worden door ons worden opgepakt en meegenomen in de afspraken voor de prestatieovereenkomst in 2015 met de Stichting Twente Branding. Bovendien heeft de Twente Board aangegeven zich binnenkort expliciet te buigen over de vraag hoe de profilering en belangenbehartiging buiten Twente voor zowel bedrijfsleven, onderwijs/onderzoek als overheid het beste gestalte kan krijgen. Profilering en belangenbehartiging is geen zaak van de korte termijn maar vraagt om meerjarige, structurele inspanningen om effectief te kunnen zijn. Dat vereist voldoende budget om resultaat te kunnen boeken.

5. Toeristische promotie Twente (1,9 miljoen)

Voor het versterken van Twente als toeristische regio hebben Regio Twente en het Twents Bureau voor Toerisme afspraken gemaakt. Deze zijn vervat in een prestatieovereenkomst.

Het Twents Bureau voor Toerisme heeft voor het jaar 2013 € 750.000,- ontvangen voor het uitvoeren van de afspraken zoals die in de prestatieovereenkomst zijn verwoord. De prestatieovereenkomst heeft een looptijd t/m 31 december 2015 en is door beide partijen ondertekend. De eindrapportage 2013 van het Twents Bureau voor Toerisme gaat in op activiteiten, die per thema worden uitgevoerd. De thema's zijn:

1. Twente Campagne en imago campagne
2. Countrylife
3. Citylife
4. Twente voor groepen/zakelijk
5. Toeristische mobiliteit
6. Twente Events
7. Twente Online
8. Ketensamenwerking

Ten aanzien van de voortgang in de uitvoering van prestatieafspraken blijkt dat het merendeel van de geplande activiteiten in 2013 zijn uitgevoerd. Het economisch belang en de bekendheid met de vrijetijdssector in Twente groeit. De toeristische overnachtingen van Nederlanders in Twente maken de afgelopen vijf jaar een positieve ontwikkeling door waar deze landelijk stagneren. Sinds dit jaar staat Twente op de vijfde plaats in de lijst van meest bekende toeristische regio's in Nederland. Een aantal jaren geleden was dit nog de tiende plaats. Bovendien laat de werkgelegenheid in deze sector een positieve ontwikkeling zien in tegenstelling tot vele andere sectoren.

In 2013 is de verbinding met de gezamenlijke huisstijl van Twente in samenspraak met de Stichting Twente Branding uitgevoerd. Daarnaast is in 2013 het proces ingezet om tot ketensamenwerking te komen. Dit heeft onder meer geresulteerd in de gezamenlijke portal www.beleeftwente.nl, Twents Gastheerschap en verbinding van de 14 Twente Tourist Info/VVV's met het merk Twente.

Het campagneplan 2014-2015 zal dienen als toetsingskader voor de voortgang van activiteiten van de afgesproken prestaties zoals verwoord in de prestatieovereenkomst. Nadrukkelijker dan voorheen staat de campagne van 2014/2015 voor Twente de beleving van een aantal thema's centraal. De thema's die in 2014/2015 centraal staan zijn: fietsen, landleven/culinair (focus op het streek-eigene), wellness, paardrijden, cultuur/citylife (Twente vanuit de stad), kamperen en hotels.

Om de doelstellingen te realiseren werkt het Twents Bureau voor Toerisme de komende twee jaar vanuit programmalijnen aan het 'Twents Gastheerschap'. Het 'Twents Gastheerschap' omvat de ontvangst, informatievoorziening, productontwikkeling, promotie op lokaal en regionaal niveau voor de toeristische en zakelijke gast. Daarnaast werkt het Twents Bureau voor Toerisme samen met zijn partners aan het versterken van de fysieke en digitale ontvangst. Fysiek wil zeggen de brede beschikbaarheid van toeristische informatie over Twente op veel plaatsen in Twente. Digitaal betekent informatie, inspiratie en actiemarketing vanuit één toeristische portal voor heel Twente.

In de ondernemersbijeenkomst 'Twente maakt werk van toerisme' van 17 september 2014 is een begin gemaakt met het opstellen van de gezamenlijke toeristische agenda voor de komende periode. De governance en de financiering van de toeristische marketing en promotie vormen daarin belangrijke onderwerpen. Het advies over de marketing en promotie van toerisme in Twente van de heer Koopman, dat op verzoek van de portefeuillehouders Recreatie en Toerisme is opgesteld, is hier een bouwsteen voor. Ook de afstemming tussen de programmaliijnen toeristische promotie en de Twentebranding is een belangrijk aandachtspunt.

Regio Twente ontvangt in het najaar ook de voortgangsrapportage 2014 van TBT. Tevens zullen afspraken gemaakt worden voor 2015. Deze zullen in het verlengde liggen van de nieuwe toeristische agenda. Indien nodig zal de prestatieovereenkomst tussen Regio Twente en het Twents Bureau voor Toerisme worden herzien.

Bovenstaande ontwikkelingen leveren het volgende beeld op van de vijf programmaliijnen. Zie voor een gedetailleerde overzicht de financiële bijlage.

	Totaal bedrag	Uitgegeven/ Vastgelegd	2015	2016-2017
Innovatiefonds Twente	€ 15.000.000	€ 7.250.000	€ 250.000	€ 7.500.000
Innovatie in Gemeenten (MKB-vouchers- en kredieten)	€ 5.000.000	€ 2.250.000	€ 1.250.000	€ 1.500.000
Human Capital Programma (incl. TWAMP-Techniekpact)	€ 3.400.000	€ 1.759.374	€ 592.500	€ 1.048.126
Regiobranding Twente	€ 3.400.000	€ 1.945.000	€ 600.000	€ 755.000
Toeristische promotie Twente (TBT)	€ 1.950.000	€ 1.300.000	€ 550.000	€ 100.000

Monitoring

Voor het beoordelen van de toestand van de Twentse economie en de voortgang en effectiviteit van maatregelen en activiteiten is het belangrijk om te beschikken over goede monitoring. Kennispunt Twente is gestart met een ontwikkeltraject om samen met de betrokkenen de optimale indicatoren in kaart te brengen om de effecten van de Innovatiesprong te meten. De jaarlijkse Twente-Index wordt ook door Kennispunt Twente samengesteld. De monitor Innovatiesprong en de Twente-Index kunnen zo goed op elkaar worden afgestemd en elkaar versterken.

Twente Board

In het regionaalsvoorstel van 14 november 2012 bent u geïnformeerd over de gekozen governance van de Innovatiesprong en de bijbehorende overlegorganen zoals de Strategy Board, het Twents Economisch Beraad (Economic Board) en de Industry Board (opvolger van het Innovatieplatform Twente). Vanwege onduidelijkheid over wie waar over ging en de slagkracht die te wensen overliet, is op uitnodiging van de voorzitters van de drie boards eind 2013 een bijeenkomst georganiseerd (Bloemenbeek II). Hier is gekeken of de effectiviteit van de verschillende overleggen en de onderlinge samenhang op een eenduidiger en slagvaardiger manier zou kunnen worden vormgegeven. In een zogenaamde position paper zijn de uitkomsten van Bloemenbeek-II nader vertaald en uitgewerkt in voorstellen die vorm en inhoud geven aan een hernieuwd innovatief samenwerkingsverband tussen de 4 O's in Twente (zie bijlage 5 inclusief bijgevoegd memo laatste stand van zaken). Hierbij is gekozen voor een nieuwe en effectievere organisatiestructuur waarin sprake is van één economisch-strategische board voor Twente. In deze board zijn de opgaven van de 'oude' Strategy Board en Economic Board opgegaan.

De Twente Board is begin juli 2014 van start gegaan en bestaat uit tien vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden, onder leiding van voorzitter H. Hazewinkel.

Het team bestaat uit: J. Beernink (Technologiekring Twente), H. Kroeze (VNO NCW), J. Spoorenberg (Industriële Kring Twente), M. Schmidt (Werkgeversvereniging Zorg en Welzijn), V. van der Chijs (Universiteit Twente), W. Boomkamp (Saxion), J. van der Vegt (ROC Twente), P. den Oudsten (Regio Twente) en T. Rietkerk (provincie Overijssel).

De Twente Board heeft de ambitie om Twente te ontwikkelen tot een Europees toonaangevende technologische topregio waarbij vanuit de maatschappelijke opgaven toekomstbestendig economisch rendement behaald wordt. In de eerste vergadering heeft de Twente Board uitgebreid gesproken over het visitatierapport van de commissie Draijer. De Twente Board wil met deze aanbevelingen aan de slag: versterken van de topsector High Tech Systemen en Materialen (HTSM) en op korte termijn aandacht voor extra banen in Twente, bovenop de bestaande plannen ('Twente werkt'). De Twente Board gebruikt de komende maanden om in samenwerking met de diverse partnerorganisaties en het bedrijfsleven handen en voeten te geven aan de aanbevelingen en deze om te zetten in concrete acties.

Advies van de portefeuillehoudersoverleggen

In de portefeuillehoudersoverleggen van Economische Zaken (EZ) en Arbeidsmarkt op 4 september 2014 en in het portefeuillehoudersoverleg Recreatie en Toerisme (R&T) van 17 september 2014 is de voortgang op de vijf programmalijnen geagendeerd. Hieruit bleek dat de portefeuillehouders EZ zeer kritisch waren op de samenwerking tussen Stichting Twentebranding en Twents Bureau voor Toerisme. De portefeuillehouders R&T bevestigen dit geluid en geven daarbij aan dat Twentebranding te eenzijdig de focus legt op HTSM. Zij geven tevens aan dat deze samenwerking aandacht moet krijgen in de vervolgstap die nu samen met de sector wordt gezet.

Naar aanleiding van de bespreking in de portefeuillehoudersoverleggen is door ons besloten een extra stap in de besluitvorming voor de bijdragen voor 2015 in te bouwen. Na besluitvorming door uw raad over de bedragen van 2015, zullen de portefeuillehouders ons verder adviseren over de invulling en gewenste aanscherping. De verdere ontwikkeling van de programmalijnen branding en toeristische promotie wordt nog dit jaar nadrukkelijk besproken in de portefeuillehoudersoverleggen.

Kosten, baten, dekking

De bedragen van de programmalijnen zijn afkomstig uit het Investeringsbudget Innovatiesprong. In bijlage 6 kunt u zien welke bedragen tot nu toe zijn besteed en welke bedragen voor welke programmalijn zijn gereserveerd.

De kosten van de organisatie van de Staat van de Innovatiesprong worden voor de bijeenkomst in oktober 2014 gedeeld met de provincie Overijssel en voor het Twentse deel gedekt uit het budget van het projectbureau AvT-IPT.

Communicatie

Nader te bepalen; afhankelijk van de besluitvorming in de regioraad.

Vervolg

Als gevolg van deze besluitvorming worden met de uitvoerders nieuwe prestatieovereenkomsten opgesteld worden die ter advisering respectievelijk besluitvorming worden voorgelegd aan de portefeuillehouders en het dagelijks bestuur.

Daarnaast zal de voorzitter van Regio Twente het portefeuillehoudersoverleg EZ, Arbeidsmarkt en Recreatie en Toerisme informeren over de voortgang van de uitwerking van de aanbevelingen van het rapport Draijer die door de Twente Board wordt gecoördineerd. De opmerkingen van de portefeuillehouders neemt hij mee terug naar de Twente Board.

Bijlagen

1. Verslag Staat van de Innovatiesprong, d.d. 23 januari 2014
2. Stand van zaken programmalijnen
3. Toplight regeling
4. Eindrapportage 2013 van de Stichting Twente Branding
5. Position Paper Twente Board (naam gewijzigd na vaststelling Position Paper) inclusief memo stand van zaken
6. Financieel overzicht Innovatiesprong

Enschede, 29 september 2014**Dagelijks bestuur,****secretaris,****voorzitter,**

dr. ing. G.J.M. Vos

P.E.J. den Oudsten

Besluit van de regioraad, gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 29 september 2014**Vastgesteld in de vergadering van de regioraad van 12 november 2014****secretaris,****voorzitter,**